

هدف

هدف تربیت پزشک عمومی با خصوصیات زیر است:

- ۱) کمک به تامین بهداشت و درمان دردهای مردم را وسیله‌ای برای رضای خدا و تقرب به او بداند.
- ۲) با فرهنگ اسلامی و نظام جمهوری اسلامی آشنا باشد و خود را ملزم به رعایت قوانین و مقررات حاکم به جامعه پزشکی بداند.
- ۳) از شناخت مسائل عمده بهداشت و درمان و نظام ارائه خدمات بهداشتی و درمانی کشور به قدر کافی برخوردار و از مسؤلیت‌ها و وظایف خود در این نظام آگاه باشد.

۴) قابلیت علمی و عملی کافی در تشخیص بیماری‌ها و ارجاع بیماران به سطوح بالاتر بهداشتی و درمانی کشور و شرکت در برنامه‌های پیشگیری و بهداشت عمومی را دارا باشد.

۵) قادر به استفاده از آخرین منابع علمی و بهره‌گیری از اطلاعات جدید کار خود باشد.

دوره آموزش دکترای حرفه‌ای پزشکی شامل مراحل زیر است:

تواناییهای فارغ‌التحصیلان

فارغ‌التحصیلان این رشته می‌توانند بعد از پایان تحصیلات، مسؤلیت‌های متفاوتی را عهده‌دار شوند، از آن جمله می‌توان به موارد زیر اشاره نمود:

۱) تشخیص درمان و پیگیری بیماران در مطب‌های شخصی، درمانگاه‌ها و بیمارستان‌ها.

۲) مدیریت و سرپرستی مراکز ارائه خدمات بهداشتی و درمانی.

۳) مشارکت در امر تحصیلی و پژوهشی در ارتباط با بیماری‌های مختلف.

توانایی‌های مورد نیاز و قابل توصیه

سلامت تن و روان برابر ضوابط مربوط به تشخیص کمیسیون پزشکی متعهد وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی برای داوطلبان رشته پزشکی امری ضروری است.

علاوه بر آن داوطلبان ورود به رشته پزشکی باید از دانش و علاقه بالایی در زمینه درس‌های زیست‌شناسی و علوم پایه نیز برخوردار بوده، دقت کافی و حوصله زیاد در زمینه فراگیری جزئیات مربوط به بیماری‌های مختلف را داشته باشند.

تواناییهای فارغ‌التحصیلان دوره دکترای تخصصی پزشکی و فرصتهای شغلی آنان

این فارغ‌التحصیلان می‌توانند در بیمارستان‌های آموزشی یا غیرآموزشی کشور استخدام و در کار درمان بیماران و آموزش دانشجویان رشته پزشکی و پیراپزشکی مشغول شوند. همچنین می‌توانند به درمان بیماران در درمانگاه‌های تخصصی یا مطب‌های خصوصی مبادرت ورزند.

ریاست بیمارستان های دولتی یا خصوصی معمولاً به عهده پزشکان متخصص است. همچنین ریاست و معاونت دانشکده و دانشگاه های علوم پزشکی کشور نیز به عهده پزشکان متخصص می باشد.

علوم پایه: طول این دوره ۲ سال است که در پایان این دوره دانشجو در آزمونی شامل کلیه دروس این دوره شرکت می کند و در صورت موفقیت به دوره بعدی راه می یابد.

هر دانشجو حداکثر دو بار می تواند در این آزمون شرکت کند. مرحله علوم پایه در واقع عامل ارتباطی ای بین درس های دبیرستان و پایه با درس های تخصصی پزشکی است، بدین ترتیب که شامل آن قسمت از درس های پایه است که به بدن انسان مربوط می شود؛ برای مثال، بیوشیمی قسمتی از علم شیمی است که در مورد شیمی بدن موجود زنده (در این جا انسان) صحبت می کند و همین طور سایر درس های این مرحله که در بخش درس ها شرح داده می شوند.

مرحله شناخت نشانه و علائم بیماری و چگونگی پیدایش علائم بیماری، در ارتباط با عامل بیماری زا و چگونگی پیدا کردن آن در معاینه ها و آموزش نظری دستگاه های تشخیص، بدون توجه به درمان است. در این دوره، دانشجو مفهوم بیماری و علائم آن و نحوه تشخیص آن را به صورت نظری مطالعه نموده، چگونگی آن را با توجه به درس های علوم پایه فرا می گیرد.

فیزیولوژی: در این درس چگونگی عملکرد اندام ها و بافت ها مورد مطالعه قرار می گیرد؛ به این ترتیب که دانشجو بعد از آشنایی با آناتومی و بافت شناسی اندام ها با شیوه عمل آنها در شرایط مختلف و در وضعیت های ویژه آشنا می شود.

ایمونولوژی: این درس به بررسی سازمان دفاعی بدن، سلول های دفاعی و واکنش های موثر در این شبکه می پردازد.

انگل شناسی: این درس به انگل های موثر در ایجاد بیماری های انسانی اعم از حشرات، کرم ها، قارچ ها و غیره می پردازد. در این درس، این انگل ها به طور دقیق شناسایی شده، در درس عملی نیز مورد بررسی قرار خواهد گرفت و به این وسیله چشم دانشجو با انواع انگل ها آشنا می گردد.

پاتولوژی عمومی: در این درس انواع آسیب های بافتی و تغییرهای بافت های بدن در هنگام بروز یک ناهنجاری، تحریک و یا آزار مورد بررسی قرار می گیرد.

در این مرحله دانشجو پس از این که با آموختن درس های فیزیولوژی به چگونگی عملکرد طبیعی سازمان بدن پی برد و در درس پاتولوژی وضعیت واکنش های بدن در بیماری و تغییرهای بافت ها را در هنگام ورود عوامل مضر به خوبی فراگرفت، به مرحله ای می رسد که اکنون باید بتواند با تلفیق این دو، واکنش های بدن را در هنگام یک بیماری از زمان شروع تا انتهای آن دنبال کرده، سلسله توالی نشانه های آشکار و ماهیت یکایک آنها را شناسایی کند.

در این قسمت دانشجو در مقطع هایی که با عنوان کورس (دوره) از آن یاد می شود، یک سرفصل از بیماری های داخلی مثل بیماری های خون را به طور مشروح مطالعه می کند و در هر قسمت، عوامل شروع کننده، شیوه عمل، واکنش بدن، سیر بیماری و نشانه های اختصاصی مربوط را بررسی می نماید.

این مطالعه صرفاً شامل نشانه شناسی بیماری هاست و شامل مباحث درمان و تشخیص در بالین بیمار و معاینه های فیزیکی نمی شود. در این دوره دانشجو، فارماکولوژی را به صورت مروری کلی بر دسته های دارویی و چگونگی اثر داروها، می گذراند. این آشنایی با فارماکولوژی به

صورت کلی بوده، دسته‌های اختصاصی داروها و راه‌های تجویز آنها در هر بیماری، در فارماکولوژی اختصاصی به طور مشروح مورد مطالعه قرار خواهد گرفت.

کارآموزی: طول این دوره ۲۰ ماه است و هدف شناخت آثار و علائم بیماری‌ها از دیدگاه بالینی و آزمایشگاهی به دست آوردن توانایی‌های لازم در به کار بردن اندیشه، استدلال و نتیجه‌گیری سریع، به منظور برخورد منطقی و صحیح با بیمار و طراحی عملیات پیشگیری درمانی است.

دانشجو در این مرحله، به بیمارستان و بالین بیماران می‌رود و در کنار درس‌های نظری، روش‌های تشخیص و درمانی را در بالین بیمار می‌آموزد. در این قسمت، استادان در مورد هر بیمار، توضیحات لازم را به دانشجویان ارائه می‌دهند و دانشجو نیز زیر نظر استاد، فرآیندهای معاینه بالینی و فنون تشخیص را به کار می‌برد و شیوه درمان و تجویز دارو را نیز در هر مورد می‌آموزد. در این مرحله درس‌های نظری نیز ارائه می‌شود که مکمل کار بالینی در بخش خواهد بود.

دوره کارآموزی (استاژری) شامل دو مجموعه درس‌های نظری و کار عملی است. اساس تدریس درس‌های نظری مانند سایر درس‌های علوم پایه و فیزیوپاتولوژی است ولی در برنامه عملی، دانشجو در بالین بیمار با مجموعه‌ای از دانسته‌های نظری خود با نشانه‌های بیمای به صورت مستقیم مواجه می‌شود و با صحبت با بیمار و به دست آوردن تاریخچه بیماری، نوع آن را تشخیص داده، اقدام‌های درمانی لازم را فراخواهد گرفت.

برنامه کار در دوره کارآموزی به طور خلاصه شامل کنفرانس‌های صبحگاهی در مورد بیماران بستری در بخش، صحبت در بالین توسط استاد مربوط و یادگیری معاینه‌ها و گرفتن شرح حال، انجام کارهای تشخیصی و تا حدودی نسخه‌نویسی است. عموماً درس‌های نظری بعد از ظهرها تدریس می‌شود و صبح‌ها به کار در بیمارستان و برنامه‌های آن اختصاص دارد.

زمان گذراندن کارآموزی بالینی به طور مطلوب ۲۰ ماه و حداکثر ۲۷ ماه است که طی آن، دوره‌های داخلی، جراحی، کودکان، زنان و زایمان، چشم، گوش و حلق و بینی، روان‌پزشکی، رادیولوژی و پوست و واحدهای باقی مانده درس‌های عمومی گذرانده می‌شود. محل گذراندن کارآموزی‌ها بیمارستان‌های آموزشی است.

کارورزی: طول دوره ۱۸ ماه است و هدف پرورش مهارت‌ها، تقویت قدرت تصمیم‌گیری، افزایش اتکاء به نفس و تکمیل پرورش اندیشه از طریق رویارویی مستقیم کارورز با مسائل بهداشتی، درمانی و تقبل مسوولیت مستقیم امور بهداشتی، درمانی به عهده همه است.

دانشجویان قبل از شروع مرحله کارورزی، در کنکور کارورزی که شامل کلیاتی از دروس پایه و اصلی و عمومی فیزیولوژی علوم بالینی است و به طور سراسری برگزار می‌شود شرکت می‌کنند چون گذراندن موفقیت‌آمیز این آزمون برای راه‌یابی به دوره کارورزی ضروری است. فارغ‌التحصیلان ملزم به خدمت در مناطق محروم کشور هستند. دانشجو پس از فراگیری راه‌های تشخیص و درمان به صورت مستقل و با نظارت کلی روزانه استادان، اقدام به بیماریابی، تشخیص و درمان نموده، مواد آموخته شده در مرحله کارآموزی (استاژری) را در عمل به کار می‌برد و تجربه می‌اندوزد.

در کل دوره پزشکی عمومی، دو امتحان اصلی (حیاتی) وجود دارد که شامل امتحان جامع علوم پایه و دیگری امتحان جامع پرانترنی می‌باشد. قبولی در این دو امتحان، لازمه ورود به مرحله بعدی است.

دوره انترنی یا کارورزی در واقع نقطه عطف آموزش بالینی دانشجویان رشته پزشکی است. کارورز پس از آموختن علوم پزشکی و گذراندن یک دوره کارآموزی بالینی در تمام بخشهای بیمارستانی، اینک بدان حد از اطلاعات پزشکی و قضاوت بالینی رسیده است که به طور مستقل در مواجهه با بیماران قرار بگیرد و با به کار بستن عملی تمام آموخته‌ها، به طور مستقیم با بیماران در تماس باشد و با انجام معاینه‌های بالینی و دستور آزمایش‌های پاراکلینیک، به تشخیص رسیده، به درمان بیمار بپردازد. این فعالیت‌ها همگی زیر نظر استادان و دستیاران مربوط صورت می‌گیرد.

وضعیت ادامه تحصیل در مقاطع بالاتر

ادامه تحصیل دانشجویان رشته پزشکی بعد از اتمام دوره پزشکی عمومی در دو مرحله امکان‌پذیر است:

الف) ادامه تحصیل در رشته‌های تخصصی بالینی که داوطلب بعد از قبولی در امتحان پذیرش دستیاری سراسری کشور می‌تواند در رشته‌های تخصصی که در حال حاضر در داخل کشور ارائه می‌شوند ادامه تحصیل دهد.

رشته‌های تخصصی بالینی در حال حاضر شامل ۲۳ رشته می‌باشد که عبارتند از: جراحی عمومی، جراحی مغز و اعصاب، جراحی استخوان و مفاصل (ارتوپدی)، جراحی کلیه و مجاری ادراری تناسلی (ارولوژی)، بیماری‌های اعصاب، بیماری‌های داخلی، بیماری‌های عفونی و گرمسیری، بیماری‌های قلب و عروق، بیماری‌های کودکان، بی‌هوشی، پزشکی اجتماعی، پزشکی هسته‌ای، آسیب‌شناسی (پاتولوژی)، پوست، پزشکی فیزیکی و توان‌بخشی، چشم‌پزشکی، پرتودرمانی (رادیوتراپی)، پرتوشناسی تشخیصی (رادیولوژی)، زنان و زایمان، روان‌پزشکی، گوش و حلق و بینی، پزشکی قانونی و طب کار می‌باشد.

ب) ادامه تحصیل در رشته‌های علوم پایه، فارغ‌التحصیلان رشته پزشکی می‌توانند در تخصص‌های علوم پایه پزشکی نظیر فیزیولوژی، ایمونولوژی، ژنتیک، ویروس‌شناسی پزشکی، میکروب‌شناسی پزشکی، انگل‌شناسی پزشکی، بیوشیمی، آمار حیاتی و تغذیه نیز شرکت نمایند.

آینده شغلی و بازار کار

عمده‌ترین موقعیت‌های شغلی که بیشتر پزشکان می‌توانند جذب آنها شوند، عبارتند از:

الف) مطب‌های شخصی که بر حسب تمایل پزشک و نیاز منطقه در شهرها و روستاها دایر می‌گردد و پزشکان ویزیت مراجعان را در مطب‌ها انجام می‌دهند.

ب) بیمارستان‌ها و درمانگاه‌های خصوصی و دولتی که در آنها پزشکان به تشخیص و درمان بیماری‌های مراجعان خود می‌پردازند.

ج) مراکز بهداشتی درمانی شهری یا روستایی که اغلب مدیریت و سرپرستی این مراکز به عهده پزشکان عمومی می‌باشد و همچنین این مراکز از پزشکان عمومی برای تشخیص، درمان و پیگیری بیماری‌ها نیز استفاده می‌نمایند.